

Če želite izvedeti še več

Nekaj literature, kjer dobite še več informacij o koristnosti branja in priporočilne sezname knjig, razvrščene po razvojnih obdobjih otroka:

- ① Kropp, P.: Vzgajanje bralca. Tržič: Učila, 2000
- ① Kordigel, M.: Književna vzgoja v vrtcu. Ljubljana: DZS, 1999
- ① Dolinšek Bubnič, M.: Beri mi in se pogovarjaj z mano! Ljubljana: Epta, 1999
- ① Rodari, G.: Srečanje z domišljijo. Ljubljana: MK, 1977
- ① Šircelj, M.: Ura pravljic. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1972
- ① Predšolska bralna značka. Ljubljana: ZPMS, 1998
- ① Jamnik, T.: Knjižna vzgoja otrok od predbralnega obdobja do 9. leta. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport, 1994
- ① Otrok v vrtcu. Maribor: Obzorja, 2001
- ① Grginič, M.: ABC1. Ko pravljice oživijo. Trzin: Izolit, 1999
- ① Jalovec, V.: Stavnic – z igro do znanja. Ljubljana: MK, 1996
- ① Lahko vzgojim uspešnega otroka. Ljubljana: Epta, 2003
- ① Beremo skupaj. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003
- ① Pečjak, S.: Z igro razvijamo komunikacijske sposobnosti Učencev. Zavod RS za šolstvo, 2000 in 2009
- ① Kolar, M.: Mladi bralec. Slovenj Gradec: Cerdonis, 2005
- ① Grginič, M.: Porajajoča se pismenost. Domžale: Izolit, 2005
- ① Grosman, M.: Razsežnosti branja. Ljubljana: Karantanija, 2006
- ① Bralna motivacija v šoli. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 2006
- ① V knjigah je vse. Ljubljana: Knjižnica O. Župančiča, 2001
- ① Pečjak, S.: Bralne učne strategije. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 2002
- ① Jamnik, T.: Kdor bere. Ljubljana: Educy, 2002
- ① Ilich, I.: Pota knjige. Ljubljana: Društvo Bralna značka, 2006
- ① Grginič, M.: Vsak po svoji poti do pismenosti. Mengeš: Izolit, 2008
- ① Kesič Dimić, K.: Priporočnik o branju. Ljubljana: Alba 2000, 2010

In še nekaj knjig o otrokovem razvoju:

- ① Trstenjak, A.: O družini. Ljubljana: Inštitut A. Trstenjaka, 1994
- ① Marjanovič Umek, L.: Mišljenje in govor predšolskih otrok. Ljubljana: DZS, 1990
- ① Thomson, J. B.: Naravno otroštvo. Radovljica: Didakta, 1995
- ① Youngs, B.B.: Šest temeljnih prvin samopodobe. Ljubljana: EDUCY, 2000
- ① Ibuka, M.: V vrtcu bo morda že prepozno. Ljubljana: Tangram, 1992
- ① Otrokove ustvarjalne igre. Ljubljana: TZS, 1998
- ① Armstrong, T.: Prebudite genija v svojem otroku. Tržič: Učila, 2000 in 2008
- ① Einon, D.: Vodnik za zgodnje učenje. Radovljica: Didakta, 1999
- ① Silberg, J.: Miselni razvoj dojenčka in malčka. Tržič: Učila, 2003
- ① Papalia, D.: Otrokov svet. Ljubljana: Educy, 2003
- ① Krafft, T. von: Odkrijmo in razvijmo otrokovo nadarjenost. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008
- ① Juul, J.: Kompetentni otrok. Radovljica: Didakta, 2008
- ① Juul, J.: To sem jaz! Kdo si pa ti? Radovljica: Didakta, 2008
- ① Greenspan, S. I.: Izjemni otroci. Tržič: Učila, 2008
- ① Sunderland, M.: Znanost o vzgoji. Radovljica: Didakta, 2008

Zakaj brati?

Positivni učinki branja so lahko trenutni (zadovoljstvo, užitek) ali trajni. Ti vplivajo na oblikovanje otrokove osebnosti in njegovega odnosa do sebe in drugih bitij. Še posebej vplivajo na:

§ socialni razvoj:
uspešnejša socializacija,
lažji vstop v določeno kulturno okolje,
večja samozavest;

§ osebni razvoj:
izgradnja vrednostnega sistema -
dojemanje samega sebe,
dojemanje drugih ljudi;

čustveni razvoj -
človeški dotik,
toplina,
varnost,
duhovna ljubezen;

§ razvoj domišljjskih dejavnosti:
razvoj domišljjskega razumevanja -
reševanje realnih konfliktov;
miselna telovadba;

§ jezikovni razvoj:
razvoj simboličnega izražanja -
spodbujanje govora,
boljša komunikacija,
bogatenje besednega zaklada,
asociacijsko mišljenje,
tvorjenje zahtevnejših jezikovnih struktur;

§ razvijanje estetike.

ENO PRAVLJICO?

NEEEEE, RAJE TRI!!!
(razmišljanja o branju in še o čem)

Svojega otroka ne boste vzgojili v bralca za vse življenje s prepričevanjem. To mu morate pokazati. Tudi če sami niste bralec ali ste se branja odvadili, Vam bo v veselje brati z otrokom. In zaradi tega napolnite dom s knjigami – nekaj jih kupite, veliko si jih izposodite in berite z otrokom vsak dan.

Veliko staršev je že doletela burna razprava s svojim malčkom o tem, koliko pravljic bo slišal pred spanjem.

Mnogo staršev pa je doletela prav tako burna razprava z njihovim najstnikom o tem, do kdaj in ali je res potrebno prebrati to ali ono knjigo.

Med obema situacijama je velika razlika, saj v prvem primeru govorimo o navdušenju, v drugem pa o izogibanju. In zakaj in kam se je izgubilo to navdušenje? Mogoče negativna izkušnja ali pa prisila? Kdo bi vedel?

Vsekakor pa osveščena, predvsem staršev, o pomembnosti branja v veliki meri pripomore k pozitivnemu odnosu do knjig in vsebin v njih. Ne samo za tisti čas, ko smo prisiljeni brati zaradi vključenosti v učni proces, temveč za celo življenje.

Naj k temu pripomore tudi naša zloženka, ki vam bo dala odgovore na nekatera vprašanja, ki ste si jih že postavljali ali pa se boste z njimi še srečali.

Poglavitne naloge staršev pri vzburjanju ljubezni do branja?

- ✦ Vsakodnevno branje;
- ✦ dobra izbira literature;
- ✦ omejevanje uporabe TV in računalnika.

Kdaj začeti?

Otrok naj se sreča z branjem in knjigo že v najzgodnejšem obdobju, nekateri pravijo celo pred rojstvom. Vsekakor pa zelo, zelo zgodaj. V začetku mu je pomembno le to, da sliši glas svojih staršev in je udobno nameščen v njihovem naročju. Mehke besede ter ritem in melodija glasu pa mu nudijo občutek še večje varnosti in ugodja. Tudi živo pisane barve in risbe v knjigicah bodo prav kmalu vzbudile njegovo zanimanje, zato naj se knjiga znajde že med prvimi otrokovimi igračkami. Tako bo lahko branje povezal z igranjem. Kmalu pa bo knjigo in branje zahteval. Takrat ste že na zelo dobri poti do uspeha. Od tu naprej gre samo še za vzdrževanje in izboljševanje dobrega odnosa do knjige. To pa je najboljša dota, ki jo lahko poklonite otroku, saj jo bo lahko s seboj nosil celo življenje.

Kaj brati?

Sodobna knjižna produkcija ponuja širok izbor različnega gradiva za otroke od najzgodnejšega obdobja dalje. Prav zaradi tako pisane ponudbe pa je zelo pomembno, da znamo glede na otrokovo stopnjo razvoja pravilno izbrati.

Obdobje otrokovega razvoja	Značilnosti obdobja	Primerno knjižno gradivo
od rojstva do 2. leta	gibanje, zaznavanje in prva spoznavanja okolice	zgibanke, kartonke, igralne knjige
od 2. do 7. leta	razvoj čustvene inteligence, pravljичno obdobje	slikanice, otroške revije (pesmice, basni, uganke)
od 7. do 11. leta	obdobje logičnih intelektualnih operacij	zgodbe, povesti, revije, poučne knjige
od 11. do 16. leta	obdobje abstraktne inteligence	mladinski romani, revije ...

Kako brati?

Odgovor je odvisen od otrokove starosti. Vedno pa tako, da nam je prijetno, da imamo čas. In čas si vzemimo vsak dan! Otroku je knjiga sprva le igrača. Nosi jo naokrog, jo odpira, lista in »branje« se začne in konča pri poimenovanju narisanih predmetov, živali ... Kmalu bo zahteval, da mu »beremo«. Le korak je še do pravega branja sprva kratkih, nato pa vse daljših zgodbic.

Kakšno pravljico bo otrok ob prvem branju zavrnil, pa čeprav se bo nam zdela primerna. Nič zato. Poskusimo z njo malo kasneje, ali pa jo poenostavimo. Že naslednji dan lahko ravno ta postane njegova najljubša zgodbica.

Nekateri otroci želijo, da jim beremo eno in isto pravljico. Tudi prav. Z malo potrpežljivosti si bodo čez nekaj časa zaželeli še kakšno.

Velikokrat otroci želijo, da jim tudi pripovedujemo in ne samo beremo. Radi poslušajo pesmice, recitacije, rešujejo uganke. Starši lahko s pravljico pomagajo rešiti otroku to ali ono zadrego. V ta namen je v knjižnici veliko pravljic na določeno temo:

odhod v bolnišnico, strah pred temo, sramežljivost ... In ko je zgodbica prebrana, nam je lahko izhodišče za cel kup različnih dejavnosti. Lahko se o njej pogovarjamo, opazujemo ilustracije, jo ponovno preberemo in pri tem otroka spodbujamo, naj jo oblikuje po svoje, naj doda nove zaključke, ki se mu zdijo primernejši. Vsebino pravljice vpletemo v igro ali pa nam da idejo za čisto novo igrico.

Kaj pa kasete, CD in ostali pripomočki?

Zakaj pa ne, toda vse v mejah zdravega razuma. Naj bo to zanimiva popestritev in ne navada. Radiu ali televiziji otrok ne more sestri v naročje, ne more ju povprašati o tem ali onem, ne more se z njim pogovarjati, ko je pravljice konec.

Veliko staršev je že doletela burna razprava s svojim malčkom o tem, koliko pravljic bo slišal pred spanjem.

Mnogo staršev pa je doletela prav tako burna razprava z njihovim najstnikom o tem, do kdaj in ali je res potrebno prebrati to ali ono knjigo.

Med obema situacijama je velika razlika, saj v prvem primeru govorimo o navdušenju, v drugem pa o izogibanju.

In zakaj in kam se je izgubilo to navdušenje? Mogoče negativna izkušnja ali pa prisila?

Kdo bi vedel?

Vsekakor pa osveščena, predvsem staršev, o pomembnosti branja v veliki meri pripomore k pozitivnemu odnosu do knjig in vsebin v njih.

Ne samo za tisti čas, ko smo prisiljeni brati zaradi vključenosti v učni proces, temveč za celo življenje.

Naj k temu pripomore tudi naša zloženka, ki vam bo dala odgovore na nekatera vprašanja, ki ste si jih že postavljali ali pa se boste z njimi še srečali.

Poglavitne naloge staršev pri vzburjanju ljubezni do branja?

- ★ Vsakodnevno branje;
- ★ dobra izbira literature;
- ★ omejevanje uporabe TV in računalnika.

Kdaj začeti?

Otrok naj se sreča z branjem in knjigo že v najzgodnejšem obdobju,

nekateri pravijo celo pred rojstvom.

Vsekakor pa zelo, zelo zgodaj.

V začetku mu je pomembno le to, da sliši glas svojih staršev in je udobno nameščen v njihovem naročju.

Mehke besede ter ritem in melodija glasu pa mu nudijo občutek še večje varnosti in ugodja.

Tudi živo pisane barve in risbe v knjigah bodo prav kmalu vzbudile njegovo zanimanje, zato naj se knjiga znajde že med prvimi otrokovimi igračkami.

Tako bo lahko branje povezal z igranjem.

Kmalu pa bo knjigo in branje zahteval.

Takrat ste že na zelo dobri poti do uspeha. Od tu naprej gre samo še za vzdrževanje in izboljševanje dobrega odnosa do knjige.

To pa je najboljša dota, ki jo lahko poklonite otroku, saj jo bo lahko s seboj nosil celo življenje.

Kaj brati?

Sodobna knjižna produkcija ponuja širok izbor različnega gradiva za otroke od najzgodnejšega obdobja dalje. Prav zaradi tako pisane ponudbe pa je zelo pomembno, da znamo glede na otrokovo stopnjo razvoja pravilno izbrati.

Obdobje otrokovega razvoja	Značilnosti obdobja	Primerno knjižno gradivo
od rojstva do 2. leta	gibanje, zaznavanje in prva spoznavanja okolice	zgibanke, kartonke, igralne knjige
od 2. do 7. leta	razvoj čustvene inteligence, pravljичno obdobje	slikanice, otroške revije (pesmice, basni, uganke)
od 7. do 11. leta	obdobje logičnih intelektualnih operacij	zgodbe, povesti, revije, poučne knjige
od 11. do 16. leta	obdobje abstraktne inteligence	mladinski romani, revije ...

Kaj storiti, če otrok ne bere?

Nekateri starši tega vprašanja ne poznajo, saj njihovi otroci berejo, berejo in berejo. Del staršev pa se z njim srečuje v različnih časovnih obdobjih otroka, ker različno stari otroci različno berejo, čim starejši so, tem manj berejo, nekateri pa celo prenehajo brati. In kaj storiti? Odgovorov je več, odločitev pa je ena sama – ne odnehati.

Tudi pri branju je namreč eden najpomembnejših elementov vzgled – če beremo sami, bo bral tudi otrok.

Da bo bral sam, pa ga spodbujamo na različne načine: beremo mu sami, kot nagrado, da je nekaj prebral sam; beremo iste knjige kot otrok in se pogovarjamo o prebranem; beremo izmenično (vsak eno poglavje); prinašamo mu knjige, ki ga zanimajo (o športu, filmih, dinozavrih ...) in jih skupaj gledamo in beremo; prinesemo knjige, po katerih so posneti filmi, nadaljevanke, nanizanke ali uprizorjene gledališke predstave (Pika Nogavička, Matilda, Asterix in Kleopatra ...), preberemo jih in si nato ogledamo še film, predstavo ...; pripovedujemo zgodbo in jo potem še preberemo; preberemo in se nato igramo (besedne igre – narobe pravljico ..., lahko rišemo, oblikujemo ...); hodimo v knjižnico, kjer si otrok sam izbira knjige in ima za to na razpolago dovolj časa; in še ...

In to počnemo vsak dan, vzamemo si čas, ustvarimo prijetno in toplo vzdušje, ko je branje užitek ...

Kaj pa kasete, CD in ostali pripomočki?

Zakaj pa ne, toda vse v mejah zdravega razuma. Naj bo to zanimiva popestritev in ne navada.

Radiu ali televiziji otrok ne more sesti v naročje, ne more ju povprašati o tem ali onem, ne more se z njim pogovarjati, ko je pravljice konec.